

Zkušební postupy pro zkoušení betonu v konstrukcích Ing. Petr Cikrle, Ph.D., Ing. Dalibor Kocáb

ČSN EN 206 a další nové standardy pro výrobu a zkoušení betonu

Osnova

- Přehled norem pro zkoušení betonu v konstrukci
  - Starý nebo nový systém norem?
  - Tvrdoměrná odrazová metoda
  - Zkoušení počátečních pevností
  - Ultrazvuková impulzní metoda
  - Opomíjená rovnoměrnost betonu
-
- **KONTAKT: Ing. Petr Cikrle, Ph.D., VUT v Brně FAST,**
Ústav stavebního zkušebnictví, Veverří 95, 602 00 Brno
e-mail: cikrle.p@fce.vutbr.cz

■ Přehled norem pro zkoušení betonu

■ STARŠÍ POSTUP:

ČSN 73 2011:2012 Nedestruktivní zkoušení betonových konstrukcí
(dříve 1989: Nedeštruktívne skúšanie betónových konštrukcií)

■ NOVÉ POSTUPY:

ČSN EN 13791:2007 Stanovení pevnosti betonu v konstrukcích nebo
ve stavebních dílcích (spíše pro kontrolu jakosti **nových konstrukcí**)

ČSN ISO 13822:2014 Zásady navrhování konstrukcí – Hodnocení
existujících konstrukcí (pro **starší a staré konstrukce**)

ČSN 73 0038:2014 Hodnocení a ověřování existujících konstrukcí –
Doplňující ustanovení (český appendix k ISO 13822, od 1.1.2015)

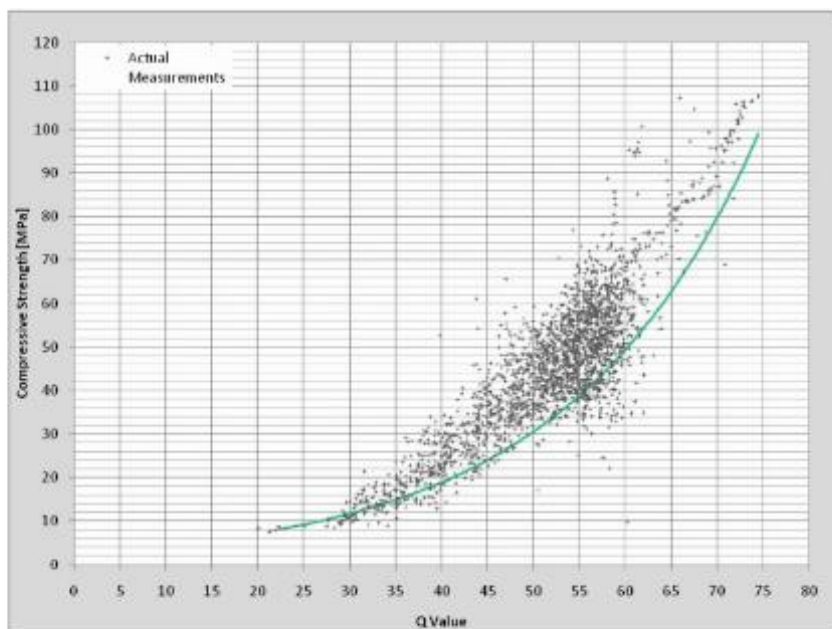

Starý nebo nový systém norem?

Nový systém: ČSN EN 13791

- Nepřímé metody nemají takovou váhu jako zkoušky na tělesech
- Požadována 90% bezpečnost kalibračního vztahu

The formula of the lower 10th percentile curve is: $f_{ck} = 2.77e^{0.048Q}$. The valid range is from 22 Q up to 75 Q, which equals a compressive strength range of 8 MPa up to 100 MPa.

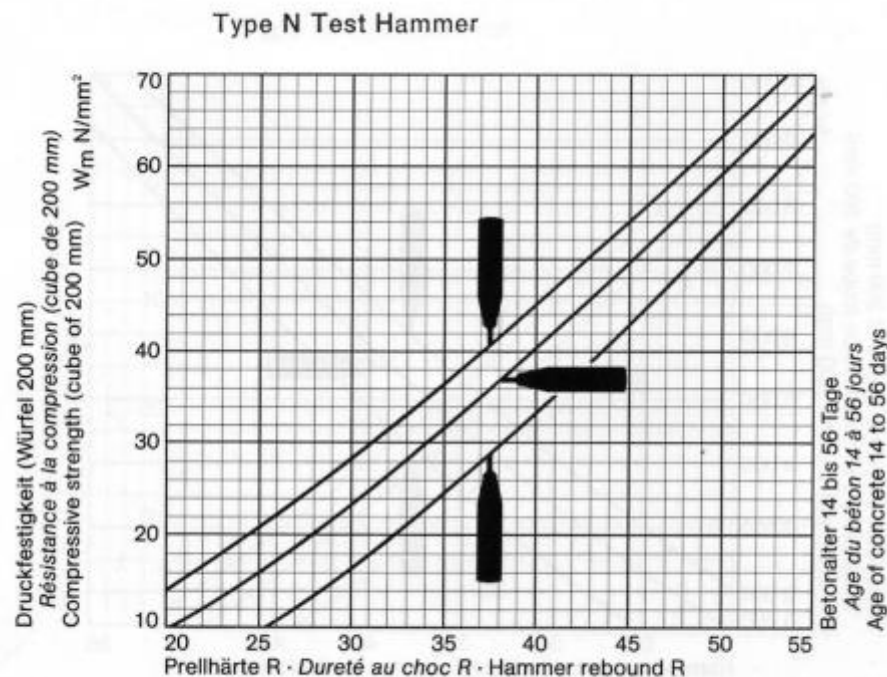

- Na obrázku nová kalibrační křivka pro Silver Schmidt N
- 90% hodnot nad křivkou
- Odhad pevnosti v tlaku o 10 MPa nižší
- Podle ČSN EN 13791 tak vyhodnocujeme jen vývrty, ne NDT zkoušky

Starý nebo nový systém norem?

Staré (vlastně novější) normy: ČSN 73 2011 a ČSN 73 137....:

- „Harmonizovány“ s EN včetně EN 13791

- OBECNÉ kalibrační křivky, Schmidt N, beton 14 - 56 dnů
- Převzato z 80. (60.) let
- Neplatí pro moderní betony - jiný poměr tvrdost × pevnost
- Neplatí ani pro staré betony (karbonatace, stáří, apod.)
- **Používáme pro tvrdoměry, ultrazvuky – nutno upřesnit!**

■ Tvrdoměrná odrazová metoda

Podle ČSN 73 1373

- Po upřesnění na úrovni krychelných zkoušek
- Upřesnění – současně zkouška NDT i DT
- Součinitel upřesnění α :

$$\alpha = \frac{\sum_{i=1}^n f_{bi}}{\sum_{i=1}^n f_{bei}} = \frac{\sum_{i=1}^n f \text{ destruktivní}}{\sum_{i=1}^n f \text{ nedestruktivní}}$$

f_{bi} , je pevnost v tlaku stanovená na tělesech (krychelná pevnost);

f_{bei} je pevnost v tlaku s nezaručenou přesností, stanovená na téměř vzorku nedestruktivně;

Počty zkušebních míst, těles podle ČSN 73 2011

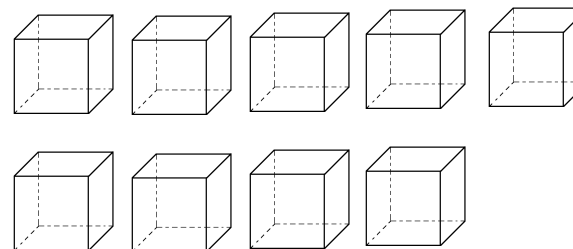
- Počet NDT zkoušek – dle objemu
- Min. 16 míst

- Větší objem - vyšší počet, 72 i více

- Počet zkoušek na upřesnění
- Nový beton – min. 9 těles

- Beton v konstrukci – 3-9 vývrtů

» 3 (málo)

» 6 (lepší)

» 9 ✓

Novinka jménem Silver Schmidt

$$Q = 100 \cdot \frac{\text{energie obnovená}}{\text{energie vstupní}}$$

Silver Schmidt N, L

- Uvnitř optická čidla, měří rychlost dopadu a odrazu
- Udává hodnotu „Q“ = koeficient vrácené energie: viz vztah
- Hodnota Q je méně závislá na tření
- Hodnota Q nevyžaduje korekci směru
- Zvyšuje se rozsah pevností od 10 MPa do 100 MPa

Zkoušení počátečních pevností

Silver Schmidt L s hřibovitým nástavcem

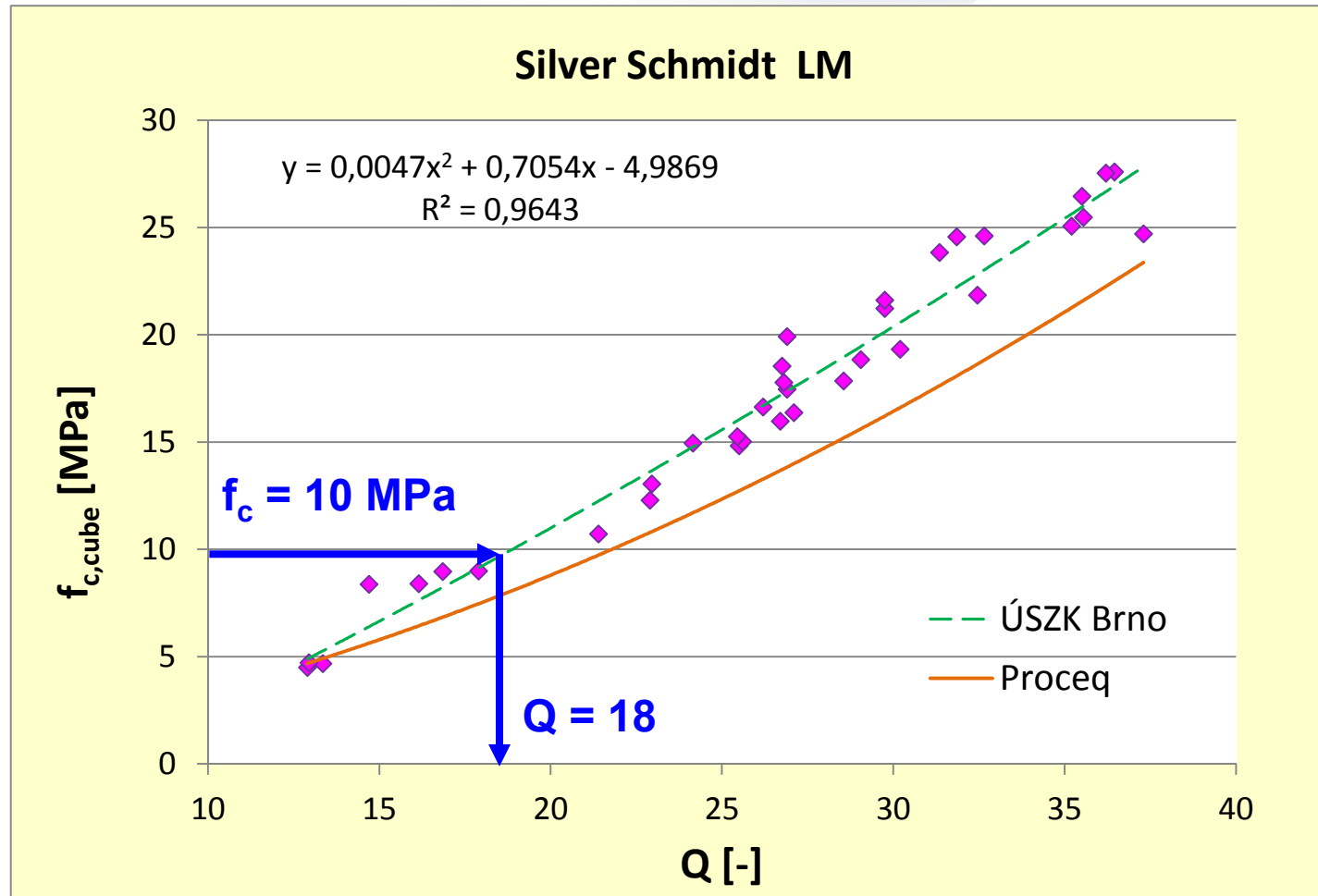

- pro odbedňovací pevnosti
- Rozsah měření od 5 MPa do 30 MPa
- Přesnější v dolní oblasti kalibračního vztahu (5 - 20 MPa)

$$\text{Proceq: } f_c = 0,0108 \times Q^2 + 0,2236 \times Q \text{ [MPa]}$$

$$\text{ÚSZK: } f_c = 0,0047 \times Q^2 + 0,7054 \times Q + 4,987 \text{ [MPa]}$$

Zkoušení počátečních pevností

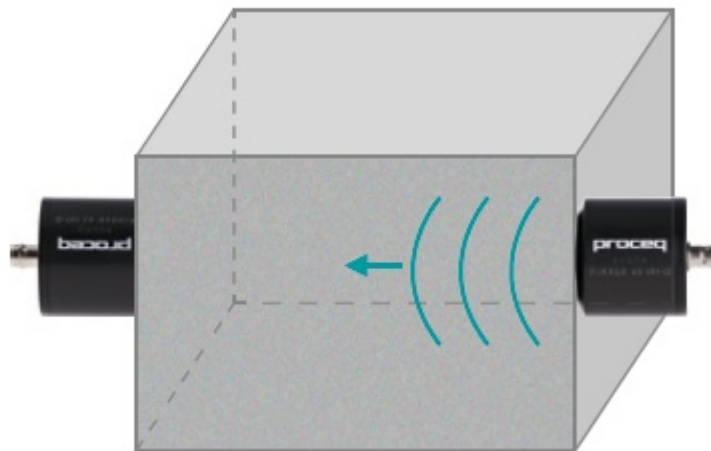

Ultrazvuková impulsní metoda podle ČSN EN 12504-4 nebo ČSN 73 1371

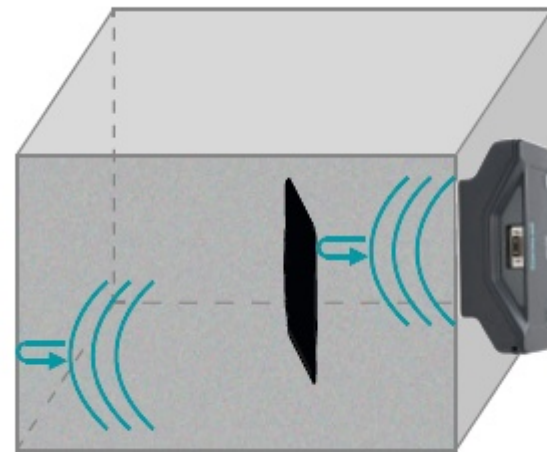
- ve stavebnictví kmitočty od 20 do 500 kHz,
- Z rychlost impulsu z rychlosti se počítá modul pružnosti i jiné vl.

Způsoby prozvučování:

- Průchodová metoda se dvěma sondami

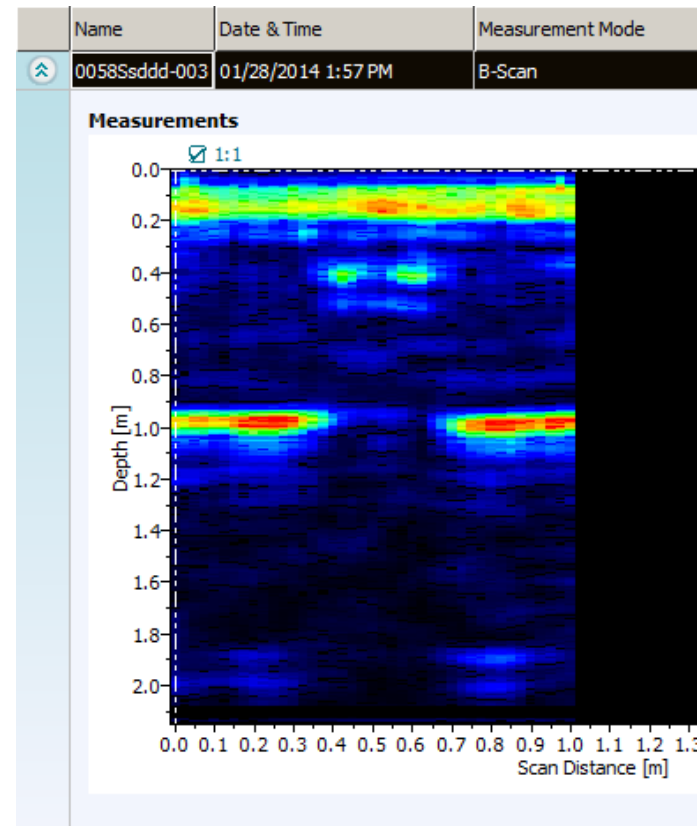
- Odrazová metoda s jednou sondou

S ultrazvukem do terénu

S ultrazvukem na tloušťky a na dutiny:

- Nový PUNDIT PL-200PE s odrazovou sondou
- Měření tloušťky konstrukce (do 1 m), odraz na dutinách

Ultrazvuková impulsní metoda

Stanovení dynamického modulu pružnosti E_{cu} :

$$E_{cu} = D \cdot v_L^2 \cdot \frac{1}{k^2}$$

- D je objemová hmotnost
- v_L je rychlost šíření impulzů UZ vlnění
- k je součinitel rozměrnosti

Přepočítání na statický modul pružnosti E_c :

$$E_c = \kappa_u \cdot E_{cu}$$

- κ_u je zmenšovací součinitel, např. v ČSN 73 2011
- Platí přibližně $\kappa_u = 0,62$ (hodně špatné bet.) až $0,90$ (výborné bet.)

S ultrazvukem do terénu

Stanovení modulu pružnosti betonu in situ:

- Mostní pilíře, C 30/37
- Stanovení E_{cu} z UZ měření
- Přepočet na E_c .

Tab. Modul pružnosti betonu pilířů opěr C 30/37

Zkušební místo	rychlost UZ	dyn. modul pružnosti	zmenšovací součinitel	stat. modul pružnosti
	v_L [m/s]	E_{cu} [GPa]	κ_u	E_c [GPa]
OP 0 - A	4420	40,6	0,83	33,7
OP 0 - B	4470	41,6	0,83	34,5
OP 4 - A	4360	40,5	0,83	33,6
OP 4 - B	4500	43,2	0,83	35,9
Průměr	4440	41,5		34,4
<i>Minimum</i>	<i>4360</i>	<i>40,5</i>		<i>33,6</i>

Opomíjená rovnoměrnost betonu

Vynikající pro stanovení rovnoměrnosti betonu:

- **Beton C 30/37**
- **Neprovzdušněný beton**
  - sednutí kužele 200 mm (S4)
  - $D = 2340 \text{ kg/m}^3$
  - $A_c = 2,2 \text{ až } 2,3 \%$
  - **ROVNOMĚRNÝ** ($V_x = 1,0 \%$)

- **Provzdušněný beton**
  - sednutí kužele 115 mm (S3)
  - $D = 2190 \text{ kg/m}^3$
  - $A_c = 9,5 \text{ až } 10,0 \%$
  - (záměrně vysoké provzdušnění)
  - **NEROVNOMĚRNÝ** ($V_x = 5,7 \%$)

Závěr

- **Zkoušení betonu v konstrukcích – jiné než na tělesech z forem**
- **Důraz na nedestruktivní (nepřímé) zkoušky**
- **NDT zkoušky nutné upřesnit – stačí několik těles**
- **Tvrdoměry – stále nejrozšířenější metoda, zajímavé novinky**
- **Ultrazvuk – opomíjený, vynikající na rovnoměrnost, modul pruž.**

Děkujeme za pozornost . . .